

Грани слова

*Сборник научных статей
к 65-летию проф. В. М. Мокиенко*

Москва
2005

ББК 81.2
Г77

Редакционная коллегия:

М. Алексеенко (*отв. редактор; Щецин, Польша*)
Х. Вальтер (*отв. редактор; Грайфсвальд, Германия*)
М. Дюринг (*Грайфсвальд, Германия*)
А. Шумейко (*руководитель проекта; Москва, Россия*)

Грани слова: Сборник научных статей к 65-летию проф. В. М. Мокиенко.— М.:
Г77 ООО «Издательство ЭЛПИС», 2005.— 782 с.
ISBN 5-902872-01-4

ББК 81.2

Материалы сборника публикуются в авторской редакции.

ISBN 5-902872-01-4

© ООО «Издательство ЭЛПИС», 2005

- Melerovič/Mokienko 1987: Melerovič, A.M./Mokienko, V.M. *Prospekt slovarja individual'no-avtorskih upotrebljenij frazeologičeskich edinic v sovremennom russskom jazyke*. // Bušuj, A.M. Bibliografičeskij ukazatel' po frazeologii. Vyp. 6. Samarkand. 153–234.
- Melerovič/Mokienko 1997: Melerovič, A.M./Mokienko, V.M. *Frazeologizmy v russskoj reči. Slovar'*. Moskva.
- Metcalf 1979: Metcalf, A.J. *Evgenii Svarts and his Fairy-tales for Adults*. Birmingham.
- Mokienko, Sidorenko 1999: Mokienko, V.M./Sidorenko, K.P. *Slovar' krylatych vyraženij Puškina*. Sankt-Peterburg.
- Rojzenzon, Abramec 1969: Rojzenzon, L.I./Abramec, I.V. *Sovmeščennaja omonimija v sfere frazeologii*. // Voprosy jazykoznanija 2. 54–63.
- Simard 1970: Simard, L.R. *The Life and Works of Evgenii Shvarts*. Cornell.
- Švarc 1997: Švarc, E. *Telefonnaja knižka*. Moskva.
- Švarc 1999 a: Švarc, E. *...Ja budu pisatelem. Dnevnik i pis'ma*. Moskva.
- Švarc 1999 b: Švarc, E. *Predčuvstvie sčast'ja. Dnevnik. Proizvedenija 20–30-ch godov*. Moskva.
- Švarc 1999 c: Švarc, E. *Besmyslennaja radost' bytija. Proizvedenija 30–40-ch godov. Dnevnik i pis'ma*. Moskva.
- Švarc 1999 d: Švarc, E. *Pozvonki minuvšich dnej. Proizvedenija 40–50-ch godov. Dnevnik i pis'ma*. Moskva.

Željka FINK
Zagreb, Hrvatska

U džep, iz džepa ili po džepu (Hrvatski frazemi s komplementom *džep*)

1. Leksem *džep*, turcizam arapskoga podrijetla, odavno je zabilježen u hrvatskom jeziku. Suvremeni ga rječnici smatraju višeznačnicom sa sljedećim značenjima: 'našiveni ili ušiveni vrećasti dio odjeće predviđen za odlaganje sitnijih predmeta i/ili za ukras', 'našiveni ili ušiveni vrećasti dio na putnoj torbi ili kovčegu koji služi za spremanje sitnijih predmeta', a odnosi se i na područje uvučeno u drugo veće područje koje nalikuje na džep.
2. U hrvatskom se jeziku upotrebljava i nevelik broj frazema s komplementom *džep* pri čemu je na formiranje frazeološkog značenja presudno utjecao upravo sem koji se odnosi na mogućnost odlaganja odnosno spremanja čega u malenom i prostorno ograničenom dijelu odjeće. Treba naglasiti da je u većini slučajeva slika na bazi koje se oblikuje frazeološko značenje zapravo nerealna (na primjer *imati (držati) u džepu koga*).
3. Najveći se dio frazema sa sastavnicom *džep* na neki način odnosi na financije što se povezuje s našom predodžbom da upravo u navedenom dijelu odjeće držimo ili smo nekada držali novac. Na taj se način džep identificira s novčanikom i sa svim ostalim načinima pohranjivanja novca (u vlastitoj kući ili u banci), ali i s različitim postupcima na ovaj ili onaj način vezanima za novčane transakcije.
- 3.1. Frazeološko se značenje prvoga dijela ove podskupine povezuje s imovinskim stanjem jednog čovjeka ili neke grupe ljudi koje može biti trostupanjski okarakterizirano: negiranjem imovinskog stanja ('bez novca, bez financijskih sredstava'), lošim imovinskim stanjem ('s malo novca, loše materijalno situiran') i konačno, bogatstvom, dakle, odličnom financijskom

situiranošću. Frazemi imaju okamenjeni oblik genitiva singulara i plurala, sa strukturnog su stanovišta imenički, a s gledišta kategorijalnoga značenja — pridjevski.

Negiranje se finansijskih mogućnosti, tj. stanje bez bilo kakvih materijalnih sredstava signalizira slikom praznih džepova. U tom se značenju upotrebljava frazem koji se ostvaruje u nekoliko morfoloških varijanata: *praznih džepova*, *praznog(a) džepa*, *prazna džepa*. Znatno se češće upotrebljava pluralna varijanta.

Sva tri oblika mogu imati atributno značenje odnoseći se na neku imenicu ili poimeničenu riječ:

Namijenjena je pokerašima praznih džepova i ostalima koji vole ovu zanimljivu igru. (G¹)

ili se pak odnose na neki glagol s kojim tada čine predikat:

Oni će najvjerojatnije opet ostati kratkih rukava i praznih džepova. (G)

...prije smrti pozvao ju je u bolničku sobu da se pomire prije nego što umre, no taj kratak susret nije promijenio njegovu odluku da je ostavi praznoga džepa. (G)

...računi. Kad ih čovjek plati, ostane praznog džepa... (G)

Slabo (slabije) se imovinsko stanje izražava frazemom koji se također pojavljuje u nekoliko morfoloških varijanata genitiva: *plitkih džepova*, *plitkog(a) džepa*, *plitka džepa*.

Upotrebljavaju se uz imenicu (atributna funkcija) ili uz glagol (predikat):

...srpanjska rupa nije imala neke veze s nevremenom, baš kao ni tužaljke domaćina (posebno ugostitelja) zbog brojnih gostiju plitkih džepova... (G)

U "ona vremena" sve je namirivao potrošački neumoran domaći gost koji je danas, na žalost, plitka džepa. (G)

Frazem čije se značenje odnosi na vrlo solidno materijalno situirane osobe ima morfološke varijante — *dubokih džepova*, *dubokog(a) džepa*, *duboka džepa* —, ali i leksičke u kojima se zamjenjuje pridjevska komponenta: *punih džepova*, *punog(a) džepa*, *puna džepa*.

atributna funkcija:

...postala je zabava za eminentne goste duboka džepa ... (G)

...i u potrazi su za svojim idealnim muškarcem iz jet-seta, dakle za muškarcem dubokog džepa. (G)

Puno moćnih ljudi dubokih džepova. (G)

Za entuzijaste i one punog džepa. (G)

Ljudi punih džepova samo čekaju uništenje... (G)

predikatna funkcija:

...što i nije neka dobrodošlica ovogodišnjim turistima koji i nisu baš duboka džepa. (G)

Kad završimo misiju, otići ćemo punih džepova i s medaljama na našim grudima... (G)

Razni političari, vaši kolege novinari, ljudi koji su napuštali ovu zemlju, a danas se punih džepova vraćaju... (G)

Iako se na leksičkom nivou pridjevi *pun* i *dubok* ne mogu smatrati sinonimima, u sastavu frazema oni funkcioniraju kao varijante (izražene nesinonimima) jer ni na koji način ne utječu na promjenu frazeološkog značenja i međusobno su zamjenljivi u svim kontekstima (usp. [Fink 1993]).

¹ Primjer nađen na pretraživaču Google.

nog su

dstava

varuje

natno

ičenu

nije

iko

no

st,

te

e

Promotrimo li navedene frazeme svih triju značenja, vidjet ćemo da dva ulaze u antonimne odnose: *dubokih (punih) džepova* sa svojom singularnom varijantom *dubokog(a) (punog(a), duboka, puna) džepa*, s jedne strane, i *praznih džepova*, odnosno *praznog(a) (prazna) džepa* s druge. Treći pak frazem (*plitkih džepova, plitkog(a) (plitka) džepa*) čini srednji član između dviju krajnjih točaka iako se, semantički gledano, više približava frazemu sa značenjem 'bez novca, bez finansijskih sredstava'.

Kao što se iz primjera vidi, pluralni se oblici analiziranih frazema u tekstu češće vežu uz pluralni oblik imenice ili glagola (*ljudi punih džepova, ...danas se punih džepova vraćaju...*) jednako kao i singularni oblici frazema uz singularni oblik imenice ili glagola (*za muškarcem dubokog džepa, ...domaći gost koji je (...) plitka džepa*), ali to nije pravilo. Mogu se naći primjeri u kojima frazem ima oblik jednine a imenica ili glagol na koji se odnose oblik množine (*...za eminentne goste duboka džepa..., ...turistima koji i nisu baš duboka džepa...*) ili obratno (*A možda je podsvjesno i izbjegavao susret, jer bio je praznih džepova? Z. Majdak²*) što, dakako, dokazuje potpunu desemantizaciju navedenih frazema.

U suvremenom se tisku bilježe okazionalizmi koji odudaraju od rječnički zabilježenih frazema (umjesto oblika pozitivna upotrijebljen je komparativ):

...uobičajena ljubaznost aerodromskog osoblja prema putnicima dubljeg džepa bila je kobna pogreška (Večernji list³, 2001).

Isto se tako susreće (u govoru, suvremenim književnim djelima i u tisku) i instrumentalna konstrukcija s prijedlogom *s* i s nepromijenjenim frazeološkim značenjem također rječnički neregistrirana:

Bilo je to sastajalište mladeži, uglavnom one s dubokim džepovima, modernom odjećom, motorima i automobilima posuđenim ili kupljenim «tatinim» parama (D. Jelačić-Bužimski⁴).

Obični smrtnici na tom sajmu za sebe ne bi mogli pronaći gotovo ništa. Ono što je viđeno uglavnom je za one s dubokim džepom (Večernji list, 1990).

Za mjesto okupljanja izabran je «Sally O'Brien's», bar za goste s dubljim džepom (Večernji list, 2001).

3.2. Glagolski se frazemi bliskog frazeološkog značenja pojavljuju u strukturnom obliku: glagol *imati* + pridjevska i imenička komponenta u akuzativu jednine ili množine. To su sljedeće frazeološke jedinice:

imati prazan džep ili *imati prazne džepove* 'nemati novca, biti bez finansijskih sredstava'

Bio je sada tu, meni pod nogama. Imao sam sve, ali i prazne džepove, a to je sudbina skoro svih naših slikara u Parizu. Puno srce ljepote i prazni džepovi (G).

imati dubok (pun) džep ili *imati duboke (pune) džepove* 'imati mnogo novca, biti bogat'

Dakako, treba imati dubok džep da bi se kilogram mesa platilo 20 rubalja, koliko stoji i kilogram voća (Večernji list, 1990).

Zabilježena je i rečenica s oblikom komparativa u frazemu:

Vrijedi li izdvojiti 5.500 kuna za ovakvu spravicu? Pa, ukoliko imate dublji džep, svakako (G).

² Zvonimir Majdak je suvremeni hrvatski književnik.

³ Hrvatske dnevne novine.

⁴ Dubravko Jelačić Bužimski je suvremeni hrvatski književnik.

3.3. Frazemi naredne podskupine odnose se na finansijsku pristupačnost ili nepristupačnost nekog predmeta. Zabilježene su morfološke varijante za *dubok* (*dublji*) *džep* i za *duboke džepove*, s jedne strane, kao i za *plitke* (*pliće*) *džepove* gdje se izmjenjuju oblik jednine i množine sa sastavnicom *dubok* (češće se upotrebljava pluralni oblik), a u oba su slučaja registrirani oblici pozitivna i komparativa pridjeva. Prvi varijantni par ima značenje 'namijenjen bogatima ili ljudima s većom količinom novca, pristupačan bogatima', a drugi frazem znači 'namijenjen ljudima slabijega imovinskog stanja, pristupačan slabije situiranima' pa se može konstatirati da oni čine antonimni par (njihovo je antonimno značenje bazirano na antonimnom odnosu komponenata *dubok*, *dublji* — *plitak*, *plići*)⁵.

«Pomaknute» kreacije za *duboke džepove* (G).

Kao i ostale GF2 Ultra kartice — samo za izrazito *dubok džep* (G).

Za *dublji džep*. Koliko novca, toliko muzike (G).

...cifre za naše *plitke džepove*... (G).

...pa su Francuzi umjesto «najekskluzivnijeg» modela najprije izdali uređaje za nešto *pliće džepove*... (G).

Frazem koji svojim značenjem pokriva oba navedena jest za *svaki* (*svačiji*) *džep* ('po cijeni pristupačan svima, finansijski prihvatljiv i siromašnima i bogatima').

Od mirisa bora, cvrčanja cvrčaka, romantičnih kamenih uvala dobrom dijelu gostiju važnije su cijene, velik izbor smještaja za *svaki džep*... (G).

Digitalni aparat za *svačiji džep*... (G).

U različitim se tekstovima susreću i rječnički neregistrirane sintagme kojima se džepovi poistovjećuju s ljudima, a pridjevom se upućuje na njihovu (ne)situiranost:

...osim što se taj prostor čini potpuno neadekvatnim za ovakav koncert, upad od 180 kn ograničit će mnoge *plitke džepove* u namjeri da onamo odu... (G).

Isto se tako upotrebljavaju i sintagme u različitim padežima kojima se ukazuje na veću količinu novca:

Stvaranje poznate marke zahtjeva *duboke džepove* i jako puno strpljenja (G).

3.4. Sljedeća podskupina sadrži glagolske frazeme čije se značenje odnosi na dobivanje, odnosno prisvajanje novca.

Frazem *napuniti džep* (*džepove*) upotrebljava se u kontekstu lakog, brzog i često nezakonitog ili nepoštenog zarađivanja veće ili velike količine novca, odnosno u kontekstu naglog bogaćenja.

Važnije je *napuniti džep* (i svoj i državni) nego obavještavati gledatelje (G).

Mislim da je taj način smišljena podvala, koja će *napuniti džepove* novinskih kuća, ali će dovesti u pitanje cjelokupno hrvatsko nakladništvo... (G).

Dva se frazema odnose na usredotočenost na materijalni interes pojedinca. Jedinica *raditi u interesu svoga džepa* uključuje i element lake zarade često na štetu etike i dostojanstva

⁵ Nedostaje frazem s trećom sastavnicom *prazan* (*za *prazan džep*). Njegovo bi postojanje bilo značenjski nelogično i neprihvatljivo.

posla, struke itd. dok se u frazemu *gledati* <samo> *svoj džep* akcentira djelovanje radi vlastite koristi.

Element otuđivanja novca sadržan je u sljedećim jedinicama: *staviti / stavljati (strpati / trpati) u svoj džep* i *zavući / zavlačiti ruku u tuđi džep*. Oba se frazema i semantičkim talogom i značenjem vezuju za nelegalno prisvajanje materijalnih sredstava, tj. krađu, ali je zanimljivo da je slika na bazi koje se formira frazeološko značenje suprotna: kod prvog se apostrofira stavljanje u svoj džep (dok se uzimanje iz tuđeg džepa samo podrazumijeva), a kod drugog se slikovno izražava samo otuđivanje tuđeg novca. Bez obzira na to frazemi su bliskoznačni što samo dokazuje njihovu potpunu desemantizaciju.

...vide priliku za dobru zaradu pa traže mjesto kako bi mogli *strpati novac u svoj džep* (G).

...trebalo se pozabaviti i mentalitetom i izvorom moći onih ljudi koji su u jednoj ruci držali zastavu, a drugu *zavlačili u tuđi džep* i pritom... (G).

U sličnom se značenju koristimo i frazomom *isprazniti (očistiti) džepove* komu ('izmamiti novac od koga, uzeti novac komu'). Ipak, ovdje se ne mora uvijek raditi o krađi, nego se ova jedinica može odnositi i na poticanje koga da izda ili potroši novac radi tuđe koristi.

...opaliti bezobrazno visoku cijenu ulaznica, napuniti stadion i *isprazniti džepove penzionerima, radnicima...* (G).

3.5. Za razliku od prethodne podskupine, ova se odnosi na izdavanje, trošenje novca.

Dva se glagolska frazema odnose na izdavanje, odnosno trošenje velike ili veće količine novca: *isprazniti džepove*⁶ i *posegnuti duboko u džep*. Njihov nam semantički talog sugerira sitnu razliku u frazeološkom značenju: kod prvoga se ne radi samo o velikoj količini potrošena novca, nego o činjenici da je potrošen sav novac kojim je osoba raspolagala, dok drugi naglašava samo trošenje velike sume (potencira se priložnom komponentom *duboko*).

...da ne bi slučajno uvrijedio fanatične ljubitelje knjige jer su oni ti koji će svoje *džepove isprazniti* i pokupovati sve... (G).

...zahvaljujući roditeljima koji početkom svake školske godine moraju *duboko posegnuti u džep* ne bi li svojem djetetu kupili knjige za obvezno (...) školovanje (Jutarnji list⁷, 2002).

Zanimljiva je usporedba dvaju frazema iste strukture od kojih se jedan upotrebljava s rekcijom *isprazniti džepove* komu (usp. 3.4.)⁸, a drugi bez nje: *isprazniti džepove*. Budući da je radnja prvoga usmjerena na drugu osobu, rekcija je obavezna, a kod drugoga se radnja odnosi isključivo na izdavanje vlastita novca.

Sljedeća se dva frazema odnose na trošenje novca bez naznake količine. U prvom se naglašava izdavanje vlastita novca, a najčešće se misli na situacije u kojima se ili ne bi trebao trošiti vlastiti novac ili osoba koja izdaje novac nije unaprijed znala da će sama podmiriti račun: *platiti / plaćati iz svog <vlastitog> džepa*, a frazem se upotrebljava i u obliku *platiti / plaćati iz svog (vlastitog) džepa*. Drugi pak *mašiti se džepa* naglašava pristajanje da se trošak namiri.

⁶ Ovaj je frazem slikovni antonim frazemu *napuniti džep (džepove)* s time da se imenička komponenta u njemu upotrebljava samo u obliku množine.

⁷ Hrvatske dnevne novine.

⁸ Navedeni frazem ima još i glagolsku leksičku varijantu.

A iduću je "zadušnicu" platio iz svog džepa (M. Šur-Puhlovski⁹).

Šime je uskliknuo kako za to treba novac. Balich se mašio džepa i posudio mu traženu svotu (G).

Specifično je značenje sljedećeg frazema: *udariti (opaliti, lupiti i sl.) po džepu* koga. Ono se odnosi isključivo na plaćanje globe zbog nekih postupaka, prekršaja, nedopuštenih radnji itd. Glagolske komponente signaliziraju upravo neki oblik kažnjavanja.

Nikako da se hrvatski vozač dovoljno disciplinira i prilagodi propisima, pa kad drugačije ne ide, treba ga dobro lupiti po džepu (G).

4. Za razliku od prethodnih podskupina čije se frazeološko značenje na neki način povezuje s financijama, sljedeće skupine svojom slikom u podlozi džep doživljavaju u prostornom smislu.

Tako se frazemom rečenične strukture *u džepu je što* <komu> slikovno izražava posjedovanje čega u vlastitom džepu što pak daje frazeološko značenje 'osigurano (sigurno) je što <komu>'.⁹

Nogometaši su se ponašali kao da im je pobjeda već u džepu (Večernji list, 2004).

Prostor džepa nam može poslužiti i za neku vrstu skrivanja, pa se u semantičkom talogu dvaju frazema pojavljuje figa koju u njemu skrivamo da se ne bi otkrile naše prave namjere. Zabilježeni su imenički *figa u džepu* ('neiskreno držanje, podmuklo ponašanje') i glagolski frazem *držati figu u džepu* ('neiskreno se i podmuklo ponašati').

Političarka bez fige u džepu (naslov) (Večernji list, 2000).

Mislim da smo mi političarke hrabrije nego kolege muškarci jer ne držimo figu u džepu i nastupamo izravno i bez oklijevanja... (Večernji list, 2000).

Dobro se poznavanje prostora svoga džepa u sljedećem poredbenom frazemu prenosi na dobro poznavanje nekog predmeta. *Poznavati (znati) kao svoj (vlastiti) džep* koga, što pojavljuje se i u obliku *poznavati (znati) kao svoj <vlastiti> džep* koga, što i znači "odlično poznavati (znati) koga, što, poznavati (znati) do u tančine koga, što".

Četrdesetogodišnjak ste,iskusni ste u redaktorskim poslovima, znate ustroj novina kao svoj džep... (J. Pavičić¹⁰).

Za razliku od prethodnog, frazem *imati u malom džepu* koga do identičnog frazeološkog značenja dolazi pomoću drugačije slike. Ovdje se u slikovnoj podlozi ne sugerira poznavanje prostora džepa, već se u taj prostor smješta osoba kako bismo je što bolje upoznali. Jednako se nerealni semantički talog pojavljuje u frazemu istoga značenja i jednake strukture, ali različite slike *imati u malom prstu* koga, što.

6. Mogućnost odlaganja u malen i omeđen prostor u kojem je vlasnik i neprikosnoven gospodar veže se s mogućnošću iskazivanja moći, vladanja kime. Frazemi *imati (držati) u džepu* koga, što i *moći staviti u svoj džep* koga znače 'imati u vlasti koga, što, moći upravljati čijim postupcima' s time da treba napomenuti da se prvi frazem odnosi i na živo i na neživo, a drugi samo na živo.

⁹ Marina Šur Puhlovski je suvremena hrvatska spisateljica.

¹⁰ Jurica Pavičić je suvremeni hrvatski književnik.

Moramo pripaziti na svoje ponašanje. Bojim se da nas zbog naših prošlogodišnjih grešaka imaju u džepu (Ž.F.).

7. Frazem sa strukturom nezavisnoga skupa riječi *ni iz džepa ni u džep*¹¹ u kojem se slikovna neodlučnost i indiferentnost prenosi i na frazeološko značenje 'svejedno jekomu /u pogledu dobitka ili gubitka čega!' ne odnosi se samo na financijsku situaciju već se upotrebljava i u drugim kontekstima u kojima se štogod gubi ili dobiva.

Mislim, briga mene, ja sam jedan od 16 000 anonimaca u našoj stranci, pobijedili mi ili izgubili meni ni iz džepa ni u džep (G).

8. Analizom hrvatskih frazema sa sastavnicom *džep* pokazalo je da se njezino frazeološki vezano značenje uglavnom odnosi na različite oblike materijalne situiranosti ili na prostorni element njezina značenja.

LITERATURA

- Anić 2003: Anić, V. *Veliki rječnik hrvatskoga jezika*. Zagreb.
 Fink 1993: Fink, Ž. *O jednom tipu frazeoloških varijanti*. // Rječnik i društvo. Zagreb: 65–70.
 Matešić 1982: Matešić, J. *Frazeološki rječnik hrvatskoga ili srpskog jezika*. Zagreb.
 Menac/Fink-Arsovski/Venturin 2003: Menac, A./Fink-Arsovski, Ž./Venturin, R. *Hrvatski frazeološki rječnik*. Zagreb.
Rječnik hrvatskoga jezika. U redakciji J. Šonje. // Leksikografski zavod Miroslav Krleža i Školska knjiga. Zagreb.
 Sabljak 2001: Sabljak, T. *Rječnik hrvatskoga žargona*. Zagreb.

Maria KABATA
 Szczecin, Polska

Frazeologia biblijna w poezji kaplańskiej

Biblia jest jednym z głównych źródeł inspiracji literackich kształtujących się w Europie pod wpływem tradycji chrześcijańskiej. Oddziałuje ona zarówno na treści powstających utworów poprzez prawdy moralne w niej zawarte, motywy i wątki fabularne, jak i na ich formę, gdyż zawiera liczne wzorce gatunków literackich [Bartoszewski 1976: 431–439]. Biblia dała również początek wielu stereotypom językowym, wyrażeniom i zwrotom funkcjonującym w języku europejskim [Leszczyński 1993: 104]. Z badań nad polszczyzną wynika, że wywodzące się z Biblii różnego rodzaju nazwy i sformułowania odcisnęły przez wieki piętno na naszym języku. Używamy ich dla określenia zdarzeń, sytuacji, nazywania postaw ludzkich, stosunków społecznych, politycznych oraz do wartościowania otaczającego świata. Stałe połączenia wyrazowe zaczerpnięte z Biblii ulegały częstokroć przekształceniom lub też przetrwały w niezmiennych formach i obecnie zasilają zbiór archaizmów frazeologicznych [Bąba 1992: 171].

¹¹ U hrvatskom su jeziku prilično brojni frazemi sa strukturom *ni A ni B*.